

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. VII. In quibus casibus Exempti subjiciantur Ordinarijs locorum, ut
delegatis Papæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

expresè Sanchez cit. num. 28. quia, ubi sententia est nulla defectu jurisdictionis inferente censuram, in neutro foro servanda est censura. Sic enim idem est, ac si ferretur à privato; at in præsentī casu est nulla defectu jurisdictionis inferente censuram, ut liquet ex num. præced. ergo. Et hæc de potestate Ordinariorum, quæ talium, respectu exemptorum in his, in quibus exempti sunt. Cæterum si Ordinarij locorum considerentur, in quantum illorum jurisdictioni, non ut Ordinarijs, sed ut delegatis Apostolica Sedis, Tridentinum subjicit Exemptos, plura sunt, in quibus eis, ut delegatis subsunt; quæ enumerat Sanchez lib. 6. consil. moral. c. 9. dub. 2.

§. VII.

In quibus casibus Exempti subjiciantur Ordinarijs locorum, ut delegatis Papa?

2455. **P**OTISSIMA quæstio est in casibus, in quibus subjiciuntur vi Tridentini, & diximus enumerari à Sanchez cit. sunt autem sequentes 1. quòd prædicare non possint sine Episcopi licentia, per Trid. sess. 5. c. 21. & 24. c. 4. de Reform. Deinde, quòd nequeant audire confessiones sæculariū sine Episcopi licentia, per sess. 23. c. 35. de reform. Tertiò, quòd si extra claustrum degant, ibique delinquant, possint ab Episcopo puniri, per sess. 6. cap. 3. de reform. & per sensum contrarium, ex sess. 25. c. 14. de Regularib. Quattò, quòd possint conveniri coram Episcopo in causis mercedum, & miserabilium personarum; & si non habent Conservatorem deputatum in tali loco, in omnibus causis civilibus, per Trid. sess. 7. c. 14. de Reform. Quintò, quòd, si exemptus intra Monasterium degens, deliquerit extra Monasterium, ita notoriè, ut populo scandalo sit, teneatur Abbas Episcopo instante, intra tempus ab Episcopo præfigendum, severe punire, ac de punitione Episcopum monere; secus talis delinquens puniri potest ab Episcopo, per Trid. sess. 25. c. 14. de Regular.

2456. Sextò, quòd non possint celebrare in Oratorio, nisi ab Episcopo designato, & debitis horis: & contra facientes oppositum, possit Ordinarius procedere per censuras, &

alias pœnas: & similiter, si in missa alias ceremonias superstitiosas observent, vel alia, quæ Episcopo indecentia sacrificio videantur, ut habetur in Trid. sess. 22. decreto, de observand. & vitandis in celebratione missæ. Septimò, quòd Ordinarij possint examinare ad Ordines recipiendos; Trid. sess. 23. c. de reform. Octavò, quòd si aliquos matrimonio junxerint, vel jam conjunctos benedixerint, id est, velârint, sint suspensi, si sine licentia Ordinarij, vel Parochi id faciant, donec Ordinarius ejus Parochi, qui matrimonio interesse debebat, aut sponfos benedicere, eos absolvat, Trid. sess. 24. de reform. matrimonij. Nonò, quòd, si exempti turbent, & impediunt jurisdictionem Ordinarij, possit contra illos per censuras procedere; & sic obtentum est contra Moniales exemptas, quæ conjugatam injustè, renitente viro, intra claustrum tenebant. Sic Salzedo, multos allegans præf. Canonica, c. 3. Decimò, quòd sine mandato sui Superioris in scriptis obvento reperti extra Monasteria, puniri possint ab Ordinario: & si studiorum causâ ad Universitates mittuntur, in conventibus habitare debeant, alioquin ab Ordinario contra eos procedi debet, ut expresè habetur in Trid. sess. 25. de Regular. c. 4.

2457. Undecimò, quòd Moniales exemptas possit cogere Episcopus ad clausuram, Trid. ibid. c. 5. Duodecimò, quòd, si Monasterium, sive virorum, sive mulierum, habeat curam annexam personarū sæculariū, præter illas, quæ sunt de illorum Monasteriorum, seu locorum familia, Religiosi exercentes hanc curam, subsint immediate in his, quæ ad dictam curam, & administrationem Sacramentorum pertinent, jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cujus diœcesi sunt sita, quòd nunc renovatum est per novam constitutionem Gregorij XV. publicatam Romæ die 8. Februarij anni 1623. Decimotertio, quòd non possint ibi aliqui, etiam ad nutum amovibiles, deputari, nisi de Episcopi consensu, & prævio examine, ut habetur in Trid. dict. sess. de Regular. c. 11. cum quadam exceptione, quæ ibi ponitur. Vide Trid. sess. 7. c. 7. Decimoquattò, quòd teneantur servare interdicta, & censuras ab Ordinario positas, ac ipso mandante, in suis Ecclesijs publicare; item

servare festa ab Ordinario posita, Trid. sess. 25. de Regular. c. 12.

2458.

Decimoquinto, quod Locorum Ordinarij possint, omni appellatione postposita, componere controversias omnes de precedentia, quæ oriuntur inter Regulares, & seculares tum in processibus publicis, tum etiam in his, quæ fiunt intumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & alijs similibus; & quod possint compellere omnes exemptos, ut ad publicas processiones confluant, his tamen exceptis, qui instructiori clausura perpetuò vivunt; sic habetur in Trid. dict. sess. 25. de Regular. c. 13. Decimosexto, quod Novitij eorum non possint bona renuntiare, nisi cum licentia Episcopi, vel ejus Vicarij, & hoc per duos menses ante professionem, & si Novitij ante professionem velint abire, possit Episcopus compellere, ut omnia, quæ sua erant, eis restituantur; Trid. sess. 25. de Regular. c. 16. Item quod si puella major 12. annis velit ingredi Religionem, non possit ingredi, nec postea profiteri, nisi Episcopus, vel ejus Vicarius, eo absente, vel impedito, exploret ejus voluntatem, an coacta, vel seducta sit: & sciat, quid agat, Trid. ibid. c. 17. item, quod si exemptus alleget, se vi emisisse promissionem, vel ante ætatem debitam, debet causas allegare coram suo Superiore, & Ordinario, Trid. cit. c. 9. Hæc Sanchez cit. ex Trid. suis ubique locis citato. Sed plura sunt in his ipsis Tridentini dispositionibus tam ex mente ipsius Concilij, quàm alijs Regularium privilegij moderanda. Quare

2459.

Not. 1. qualiter intelligendum veniat, Regulares exemptos, quoad facultatem predicandi, à Tridentino subjici locorum Ordinarijs, ut delegatis Papæ, dictum esse à nu. 2406. quoad approbationem, verò, Regularibus exemptis necessariam, ad audiendas confessiones sæcularium, accipiendam, ab Ordinarijs locorum, nihil esse statutum speciale de illis, consideratis etiam ut delegatis Papæ, nisi quod dictum est à nu. 2412.

Not. 2. Regulares, solum localiter exemptos à jurisdictione Ordinariorum, in his, in quibus exempti sunt, vi Tridentini non subjici jurisdictioni Ordinariorum localium, etiam ut delegatis Papæ, dum sunt in loco illo exempto, quantum ex vi c. volentes, de quo supra, ut constabit ex

nu. seq. secus est, dum sunt extra locum exemptum, sed juxta nu. 2450. Exemptos autem personaliter, vi c. volentes, non subjici jurisdictioni Ordinariorum localium, etiam ut delegatorum Papæ, quoad contractus initos, delicta commissa, vel res fitas in loco non exempto, patet ex n. 2452. dixi vi c. volentes:

Nam, an non saltem, vi Tridentini sess. 7. c. 14. de quo supra, dubitari potest Resp. etiam in hoc negativè, in quantum Concilium citato loco innovat dictam constitutionem c. volentes, sic enim quoad contenta in illo plus non petit, quàm ipsum constituat; at ipsum in prædictis, per contenta in illo, nihil constituit quoad exemptos personaliter, ut probatum est à n. 2452. ergo nec vi Tridentini locorum Ordinarij, quoad contenta, in c. volentes, ut delegati Papæ plus possunt, quàm in eo contineatur; at ibi nihil continetur quoad exemptos personaliter, ut dictum est; ergo; ita Sanchez cit. l. 6. c. 9. d. 1. n. 25.

Ex hoc patet responsio ad contrarium fundamentum in nu. 2450. Nam ad illud decretum, quod retulimus ibid. Resp. cum Sanchez cit. etiam jubet observari cit. c. volentes, plus non velle, quàm Regulares, solum localiter exemptos, quando delinquant in loco non exempto, posse puniri à loci Ordinario; non autem exemptos personaliter. Et quoniam Concilium innovans c. volentes, quoad in illo contenta, illud extendit ad civiles causas mercedum, & miserabilium personarum, in his quoque non aliter gravare videtur exemptos, quàm in illis, quæ continentur in c. volentes; sed quoad contenta in c. volentes non gravantur, nisi exempti solum localiter, non autem personaliter, ut constat ex dictis; ergo nec in dicta extensione: sic expressè docet Barbosa in cit. c. 14. sess. 7. num. 9. citans pro se Aldrete in allegat. pro omnimoda Regularium exemptione p. 1. c. 8. nu. 17. & complures alios.

Nec obstat decretum Tridentini sess. 6. c. 3. de quo supra, Exemptos, qui, cum degunt extra claustrum, delinquant, non obstantibus privilegij sui Ordinis, subjiciens punitioni, & correctioni Ordinariorum localium; nam hoc non ita indefinite procedit, ut vult prima ratio in nu. 2455. Primò enim non intelligitur, si delin-

delinquant extra claustrum, *ibi degentes de licentia sui Prælati*. Nam Monachus dicitur *habitare intra Monasterium*, quando ex licentia sui Prælati degit extra Monasterium, ut docet Abbas antiquus c. *cum illorum*, de *sent. excom.* Panormit. c. *Ex rescripto*, de *Jurejur.* n. 5. Angelus, Sylvest. Navarr. & Henriquez, quos citat, & sequitur Sanchez n. 4. ergo procedit solum in casu, quo exemptus *sine licentia sui Prælati*, degit extra locum exemptum, ibidemque delinquit. Deinde idem decretum non videtur aliud velle, quam decretum *sess. 25. de Regular. c. 14.* quod jubet, ut Religiosus publicè, ac notoriè ita delinquens extra Monasterium, ut populo scandalo sit, puniatur à suo Abbate ad instantiam Ordinarij; & si ab eo non castigetur, sic requisito, possit ordinarius punire.

2461. Barbosa quoque (cæteroquin non magnus admodum Patronus Regularium) *in cit. loc. Trid. sess. 6. de Reform. c. 3.* refert ex Aldano *in compend. canon. resolut.* 8. Febr. 1601. decisum esse, quòd Canonicus Regularis, jussu sui Superioris degens in ædibus Parochialis Ecclesiæ, suæ Congregationi unitæ, in qua curam animarum exercet, & Sacramenta administrat, non possit ab Episcopo puniri vigore hujus decreti (de quo *nu. 2455.*) quasi extra Monasterium degat, si delictum ibi commissum non concernat curam animarum, vel Sacramentorum administrationem. Imò textum illum in c. 3. de quo superius (ubi dicitur exemptos, in loco non exempto delinquentes, puniri posse ab Ordinario loci) expressè limitant Sanchez l. 7. de *matr. D. 33. à. n. 22.* Miranda, Portel, Villalobos, & alij apud Barbof. *cit. nu. 7.* volentes, eam punitionem, & correctionem, fieri non posse per censuras. Et ex his patet solutio ad rationem in *nu. 2455.*

2462. Ad illud autem, quod retulimus ex c. 14 *sess. 25. de Regular.* notandum, texum non loqui de *qualicumque delicto notorio*, sed ita notorio, ut populo sit scandalo; & quidem comisso extra claustrum, seu locum exemptum; Superiorem autem ab Episcopo monitum depuniendo delinquente, satisfacere, si intra tempus præscriptum de punitione ipsa, & sententiæ executione Episcopum certiore faciat,

ut notat Barbosa *in cit. loc. Trid. nu. 10.* ubi nota, nullam in decreto Conciliari mentionem fieri, quòd talis Superior debeat Episcopum certiore facere *de qualitate pœnæ.*

Si quæras, an hæc Tridentini decreta vim suam adhuc obtineant respectu eorum, qui post Tridentinum per specialia privilegia exempti sunt *ab omnimoda jurisdictione Ordinariorum, Delegatorum, & aliorum Judicum*, maximè cum clausulis efficacissimis, ac de plenitudine potestatis, motu proprio, & ex certa scientia, omnibus omnino contrarijs expressè derogantibus, esto, ad sui derogationem, specificam mentionem exigent, aut derogationi aliàs non subjacerent, nisi de verbo ad verbum, literis contrarium statutibus, inferantur. Sed hoc aliorum considerationi relinquo; videri tamen possunt dicta suprâ.

2463. Not. 3. quod attinet jus celebrandi in oratorio non designato ab Episcopo, & horis solum non consuetis, ut dicitur *nu. 2456.* intelligendum, *seclusis privilegijs, non obstante dispositione Tridentini concessis à Summo Pontifice*, ut notatur apud Barbofam *in cit. Trid. decreto, de observand. & vitand. in celebrat. Missæ, sess. 22. c. 8. n. 17.* Nam intentio Concilij solum est, *tollere abusum*, ut rectè notat Barbosa *cit. n. 16.* abusus autem dici non potest usus privilegij à Sede Apostolica concessi; præterquam, quòd clausula derogatoria, quæ ibi ponitur, sit *merè generalis*, quæ non derogat juri speciali. Qualiter autem intelligenda veniat subjectio exemptorum quoad examen prævium recipiendis Ordinibus, constat ex dictis à *nu. 2446.* præsertim *nu. 2447.* Quod verò *nu. 2456.* dicitur *de Regularibus sine mandato sui Superioris, in scriptis obtento, repertis extra Monasteria*, expositum est supra *num. 2460.* & decretum hoc intelligendum esse duntaxat *de recessu à Monasterio, non qualicumque*, qualis est, si quis iret ad Superiorem propter graves vexationes immediati Superioris, cum pluribus docet Barbosa *in cit. c. 4. sess. 25. de Regular. n. 9. & seq.* Ea verò, quæ *nu. 2458.* dicuntur *de processibus publicis*, intelligenda veniunt de his, qui exempti non sunt ab ejusmodi supplicationibus, qualiter Gregorius XIII. perpetuò exemit Societatem Jesu, per con-

constitutionem anni 1576. ut rectè notat Sanchez l. 6. *Consl. mor. c. 9. d. 2. n. 12.*

2465.

Dices: Concilio generali non derogatur, nisi facta ejus mentione; sed Gregorius, *in cit. constitutione*, nullam facit mentionem Concilii Tridentini; ergo per eam Concilii decreto nihil derogatum est; *Re. 1.* majorem valde probabiliter negari, ut constat ex dictis alibi. *Resp. 2.* N. min. Nam ex proœmio dictæ constitutionis satis colligitur contrarium; dicit enim ibi: *quidam, forsitan moti auctoritate Tridentini &c. & statim ex certa scientia subjungit privilegij concessionem, ut notat Sanchez cit. n. 12. & fufius Henriquez de indulgent. c. 26. à n. 3. Quæ verò tum in n. 2458. tum alibi, dicuntur de Novitiis, ea non habent indefinitè locum in Novitijs Societatis, ut liquet ex cap. 16. sess. 25. de Regularib. ibi: per hæc tamen Sancta Synodus non intendit aliquid innovare aut prohibere, quin Religio Clericorum Societatis Jesu, juxta pium eorum institutum, à Sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & ejus Ecclesie inservire possit.*

¶ VIII.

An Regulares Exempti ad ea, in quibus subjiciuntur Ordinarijs locorum, possint compelli censuris?

2466.

Resp. non posse, nisi expressè in aliquo decreto, exemptos subjiciente Episcopo, caveatur, ut contra illos possit per censuras procedere; ita Thom. Sanchez l. 6. *Summa c. 1. à n. 14. & l. 7. matr. D. 33. n. 22.* Nam vi decretorum Tridentini non possunt contra Exemptos plus, quàm ibi exprimitur in delegatione. Neque dicas: juxta *gloss. in cit. c. grave, v. literarum*, dicitur, quòd Judex, de quo in illo c. agitur, non potuit procedere contra exemptos, quia procedebat *ut Ordinarius, non ut delegatus*; ergo clarè indicat; secus esse, si procedat ut delegatus. *Re. ut quæstio loc. cit. proposita resolveretur, quòd non debite processerit ille Ordinarius, satis fuisse, quòd ostenderetur, cum processisse ex potestate, quæ non extenditur ad tales personas, nempe ex potestate Ordinaria, contra Exemptos; hinc dist. consequ. ergo clarè indicat, secus esse, nimirum rectè procedere etiam contra ex-*

emptos, si procedat ut delegatus secundum formam, qua exempti, pro tali casu ei subjiciuntur, C. secus N. *conseq.*

Præterea quæres 1. an Ordinarij locorum, tanquam Judices Papæ, delegati ad corrigendum Clericos, possint procedere contra Regulares Exemptos non facta mentione *de exemptis*? *Re. negativè*; sic Felinus in *c. grave, de Offic. Ordin. n. 3. Navarr. l. 3. Consl. de Regular. Consl. 21. n. 4.* Nam in odiosis appellatione *simplicis* non venit *simplex qualificatum*, ex *c. statutum, de elect. in 6.* ubi Bonifacius VIII. statutum, ait, felicis recordationis Gregorij X. Papæ Prædecessoris nostri de iis, qui ad parœcialium Ecclesiarum regimen assumuntur, promovendis ad Sacerdotium intra annum, alioquin eisdem Ecclesiis privandis *quod (cum sit pœnale) restringi potius convenit, quàm laxari*: declaramus ad Collegiatas Ecclesias, etiamsi aliàs parœciales extiterint, & assumptos ad earum regimen, non extendi: sed antiqua jura servari debere potius in eisdem: sed ea dispositio, delegans correctionem criminum, odiosa est, & loquitur solùm *de Clericis*, sine qualitate, adeoque simplicibus; ergo non venit intelligenda *de Clericis affectis qualitate, exemptionis*, præsertim, qui privilegio exempti sunt etiam à *Judicibus delegatis*, ut habet nostra Societas in Bulla Gregorij XIII. anni 1584. incipiente: *Ascendente &c.*

2467.

¶ IX.

An Regulares Exempti teneantur locorum Ordinarijs exhibere privilegium exemptionis?

Resp. 1. communem esse Doctorum, quòd teneantur exhibere, quando exemptio *non est notoria*; quia Exemptos teneri exhibere Ordinarijs intra terminum ab ipsis præscriptum privilegia exemptionis, habetur *c. cum persone, de Privil. in 6. junct. gloss. v. tradere*; cujus ratio est, quia secus præsumitur pro eorum subjectione; cum Episcopus intentionem suam, in materia subjectionis, respectu omnium, qui sunt in ejus diœcesi, fundatam habeat in jure communi, nisi *probent se exemptos*, qui se tales dicunt, ut constat ex dictis superius: Dixi, *quando exem-*

2468.